Raadsinformatiebrief

Datum verzonden
05-07-2026

Ons kenmerk
D2026-06-029258
2026-010475

Team
Team Publiek

Bijlage(n)
-

onderwerp
Uitwerking van de motie "Stembureau in elke kern"

Publiekstoelichting
In de motie "Stembureau in elke kern" van de VVA vraagt de raad het college te onderzoeken of er behoefte is aan een stembureau in de kernen Babyloniënbroek, Drongelen Waardhuizen en Uppel en wat de gevolgen van een eigen stembureau zijn voor de opkomstcijfers van de verkiezingen. Uit het onderzoek blijkt dat extra stembureaus in kleine kernen niet zorgen voor een hogere opkomst.

Portefeuillehouder
E.B.A. Lichtenberg

Geachte leden van de raad,

Aanleiding
Op 3 maart 2026 heeft u de motie "Stembureau in elke kern" zoals ingediend door de Vrije Volkspartij Altena aangenomen.
In deze motie vraagt u als raad het college om te onderzoeken of er in deze kernen behoefte is aan een stembureau en wat het effect is van het realiseren van een stembureau in elke kern op de opkomst bij verkiezingen. Dit onderzoek is in opdracht van het college in juni uitgevoerd. Tijdens de looptijd van het onderzoek hebben de fracties van de Vrije Volkspartij Altena en Forum voor Democratie artikel 53-vragen gesteld. Met deze brief informeren wij u over de uitvoering en de uitkomsten van het onderzoek. Ook beantwoordt deze brief de artikel 53-vragen van de VVA en FvD.

Kennisnemen van
De uitslag van de uitkomsten van het behoeftenonderzoek "Stembureau in elke kern" en de beantwoording van de artikel 53-vragen van de VVA en FvD hierover.

Betekenis/gevolgen
592 woonadressen zijn begin juni aangeschreven.
Het behoeftenonderzoek naar stembureaus in Babyloniënbroek, Drongelen, Uppel en Waardhuizen is uitgevoerd in de periode van 3 juni tot en met 14 juni 2026. Door huis-aan-huis een specifieke uitnodiging te sturen in plaats van een algemene mediaoproep te doen, hebben we het onderzoek op de meest representatieve en zuivere manier uit kunnen voeren.

Respons van het behoeftenonderzoek is 30% (gemeten ten opzichte van het aantal adressen).
Van de 592 verstuurde uitnodigingen is de enquête 179 keer ingevuld. De respons verschilt per kern, zoals weergegeven in de onderstaande tabel. Het merendeel van de respondenten komt uit Babyloniënbroek.

Kernen	**Adressen**	**Respondenten**
Babyloniënbroek	183	94
Drongelen	199	50
Waardhuizen	98	18
Uppel	112	17
Totaal	**592**	**179**

Het merendeel van de respondenten heeft gestemd tijdens de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026.
Uit het onderzoek blijkt dat het merendeel van de respondenten zelf heeft gestemd (ruim 85%). Daarnaast heeft 6,1% van de respondenten gebruikgemaakt van een volmacht om te stemmen. Slechts 13 respondenten geven aan niet te hebben gestemd. Dit betreft 7,3% ten opzichte van het totale aantal respondenten (179). 3 respondenten (1,7%) geven dat zij liever niet zeggen of zij wel of niet gestemd hebben.

De meeste respondenten hebben gestemd bij een stembureau in de buurt
De meeste respondenten uit deze vier kernen hebben gestemd in Eethen of Meeuwen: deze kernen zijn het vaakst genoemd. Daarnaast zijn Uitwijk en Almkerk ook regelmatig genoemd als stemlocatie. Een klein aantal respondenten noemt Woudrichem, Genderen, Sleeuwijk, Nieuwendijk en Wijk en Aalburg. 80,3% van de respondenten koos voor het dichtstbijzijnde stembureau. 13,1% koos voor een stembureau dat op de route lag of combineerde het bezoek aan het stembureau met een bezoek elders.

De meeste respondenten zijn met de auto naar het stembureau gegaan
71,1% van de respondenten heeft de auto als vervoermiddel naar het stembureau gebruikt, 17,1% de fiets. 7,9% is lopend gegaan. 3,9% is met hulp gehaald en gebracht. 79% procent is binnen 10 minuten op het stembureau aangekomen. 13,2% had een reistijd tussen de 11 en 15 minuten. 6,1% geeft aan langer dan een kwartier onderweg te zijn geweest naar het stembureau.

Voor een zeer beperkt deel van de niet-stemmers zou een stembureau in de eigen kern verschil maken
Van de 13 respondenten die niet zijn gaan stemmen, geven enkele aan geen vertrouwen (meer) te hebben in de politiek of niet te weten op wie zij zouden moeten stemmen. Daarnaast geven 7 van deze 13 respondenten aan dat de aanwezigheid van een stembureau in de eigen kern een (redelijk tot groot) verschil zou maken voor hun keuze om wel of niet te gaan stemmen. Voor een klein deel van deze groep gaat het om

praktische belemmeringen: 1 respondent geeft aan geen vervoer te hebben en 3 respondenten geven aan dat het moment om te stemmen voor hen niet uitkwam.

Duiding van het onderzoek door het college
Voldoende respondenten hebben de enquête ingevuld om van een representatief onderzoek te kunnen spreken. Ondanks het ontbreken van stembureaus in deze kernen heeft het overgrote merendeel van de respondenten (meer dan 90%) gestemd. Het stemmen vond veelal plaats op een stembureau in de buurt, door middel van eigen vervoer en met een reistijd binnen 15 minuten.

Uit het onderzoek blijkt dat de aanwezigheid van een stembureau in de eigen kern geen aantoonbaar verschil zal maken in het opkomstpercentage.
Op basis van deze uitkomsten blijft het college bij de argumentatie en de conclusie dat het realiseren van stembureaus in deze vier kernen niet nodig is om de opkomst van de verkiezingen te bevorderen. Zelfs voor het inzetten van een mobiel stembureau is op basis van dit onderzoek geen aanleiding. Dit sluit aan bij resultaten uit 2018. Toen is een experiment met een mobiel stembureau gedaan, dat was niet geslaagd.

Antwoord op schriftelijke art. 53 vragen van de VVA en FvD
Vanuit de fracties Vrije Volkspartij Altena en Forum voor Democratie zijn op 16 juni de volgende vragen gesteld*: 'Is het college bereid te erkennen dat het behoeftenonderzoek naar stembureaus in de kleine kernen onvoldoende bekend is gemaakt en dat de brief te laat bezorgd is? En is het college bereid om de reactietermijn te verruimen, dan wel het onderzoek opnieuw uit te voeren?'*
Het college is van mening dat het behoeftenonderzoek voldoende onder de aandacht is gebracht bij alle betrokken inwoners. De brief is kort voor de start van het onderzoek bezorgd. De brief is aangemaakt op 7 mei. Dat deze datum abusievelijk als verzenddatum genoemd is in de brief, doet niets af aan de betrouwbaarheid van het onderzoek. Uit de data van het onderzoek blijkt dat de meeste reacties in de eerste dagen na openstelling (8 en 9 juni) zijn binnengekomen. Op 13 en 14 juni is nog slechts een enkele reactie binnengekomen. Langer openstellen van het onderzoek zou dus niet tot andere uitkomsten zou hebben geleid.

Communicatie
We informeren de dorpsraden van de betreffende kernen over de uitkomsten van het onderzoek door deze raadsinformatiebrief met hen te delen.

Vervolg
Met deze raadsinformatiebrief is uitvoering gegeven aan de motie en beschouwt het college deze als afgedaan.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Altena,

de secretaris,	de burgemeester,
P.J.E. Breukers	drs. E.B.A. Lichtenberg MCM